

REDAKTSIOONITOIMKONNA ETTEPANEKUD
PÄHISEADUSE EELNÄU MUUTMISEKS
10. aprill 1992

ii pami.

1. II peatükk

Põhiseaduse, vabadused ja kohustused.

Suhtu su
õigus võrdne
Eesti kodanikk
vabariiklik võrdne
ja kodanikk

2. § 9

Õigused

Põhiseaduses sätestatud kõigi ja igaühe õigused, vabadused ja kohustused on võrdselt nii Eesti kodanikel kui ka Eestis viibivatel välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel. Kui seadus ei sätesta teisiti, siis on Eestis viibivatel välisriikide kodanikel ja kodakondsuseta isikutel võrdselt Eesti kodanikega ka õigused ja vabadused, mis Põhiseaduse §-dega 28 lg. 2, 29 lg. 1, 31, 44 lg. 2 ja 3 ning 48 on tagatud Eesti kodanikele.

Põhiseaduses sätestatud õigused, vabadused ja kohustused laienevad juriidilistele isikutele niivõrd, kui see on kooskõlas juriidiliste isikute üldiste eesmärkide ja selliste õiguste, vabaduste ja kohustuste olemusega.

3. § 20 lg. 2

Kõrge korralduse täitmata jätmisel

3) kuriteo või haldusõiguserikkumise, ärahoidmiseks, süütes põhjendatult kahtlustatuna toimetamiseks pädeva riigiorgani ette või tema pakkumiseku vältimiseks;

Selles õiguserikkumises

4. § 23 lg. 2

õiguserikkumise kohta

Kellelegi ei tohi mõista raskemat karistust kui see, mida võinuks talle mõista õiguserikkumise toimepanemise ajal. Kui seadus sätestab pärast õiguserikkumise toimepanemist kergema karistuse, kohaldatakse kergemat karistust.

5. § 24 lg. 3 ja lg. 4

Kohtuistungid on avalikud. Kohus võib seaduses sätestatud juhtudel või korras oma istungi või osa sellest kuulutada kinniseks riigi- või ärisaladuse, kõlbluse või inimeste perekonna- ja eraelu kaitseks või kui seda nõuavad alaealise, kannatanu või õigusemõistmise huvid.

Kohtuotsus kuulutatakse avalikult, välja arvatud juhul, kui alaealise (või) abielupoole huvid nõuavad teisiti.

6. § 26

õiguserikkumise kohta

Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel. Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu kui seaduse ja sätestatud juhtudel ja korra tervise, kõlbluse või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks.

7. § 27 lg. 3

Vanematel on õigus ja kohustus kasvatada oma lapsi ja hoolitseda nende eest.

8. § 28 lg. 1 + lg. 2

Igaühel on õigus tervise kaitsele.

Eesti kodanikul on õigus riigi abile vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral. Abi liigid, ulatuse, saamise tingimused ning korra sätestab seadus.

9. § 29 lg. 1 ja 2

Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra.

Kedagi ei tohi sundida tema vaba tahte vastaselt tööle ega teenistusse, välja arvatud kaitseväeteenistus või selle asendus-

Õigused

teenistus, tööd nakkushaiguse leviku tõkestamisel, loodusõnnetuse ja katastroofi korral ning töö, mida seaduse alusel ja /.../ korras peab tegema süüdimõistetud.

10. § 31 *el*

Eesti kodanikul on õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimuse ja korra.

11. § 32 lg. 3 ja 4

Igaühel on õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Kitsendused sätestab seadus. Omandit ei tohi kasutada üldiste huvide vastaselt.

Seadus võib üldistes huvides sätestada vara liigid, mida tohivad Eestis omandada ainult Eesti kodanikud, mõnda liiki juriidilised isikud, kohalikud omavalitsused ja Eesti riik.

12. § 36 lg. 2

Ühtki Eesti kodanikku ei tohi välisriigile välja anda peale välislepingus ettenähtud juhtude ning vastavas lepingus ja seaduses sätestatud korras. Väljaandmise otsustab Vabariigi Valitsus. Igal väljaantaval on õigus vaidlustada väljaandmine Eesti kohtus.

13. § 44 lg. 2 ja 3

Kõik riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud on kohustatud seaduses sätestatud korras andma Eesti kodanikule tema nõudel informatsiooni oma tegevuse kohta, välja arvatud andmed, mille väljaandmine on seadusega keelatud, ja eranditult asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud andmed.

~~Eesti kodanikud~~ ~~Igal kodanikul~~ on õigus seaduses sätestatud /.../ korras tutvuda tema kohta riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes ning riigi- ja kohalike omavalitsuste arhiivides hoitavate andmetega. Seaduse alusel võib seda õigust piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste ning lapse põlvnemise saladuse kaitseks, samuti kuriteo tõkestamise, kurjategija tabamise või kriminaalmenetluses tõe väljaselgitamise huvides.

+ 14. § 45 lg. 2 /.../ Tsensuuri ei ole.

15. § 48 lg. 1

Eesti kodanikel on õigus koonduda mittetulundusühingutesse ja -liitudesse ning erakondadesse.

→ 16. § 56 jätta välja

17. Vabariigi Valitsuse moodustamise kord.

§ 91

Vabariigi President määrab neljateistkümne päeva jooksul Vabariigi Valitsuse tagasiastumisest peaministri kandidaadi ja teeb talle ülesandeks uue valitsuse moodustamise.

Peaministri kandidaat esitab neljateistkümne päeva jooksul valitsuse moodustamise ülesande saamisest Riigikogule ettekande tulevase valitsuse moodustamise aluste kohta, mille järel Riigikogu otsustab läbirääkimisteta avalikul hääletamisel peaministri kandidaadile volituste andmise valitsuse moodustamiseks.

Riigikogult valitsuse moodustamiseks volitused saanud peaministri kandidaat esitab seitsme päeva jooksul valitsuse koosseisu Vabariigi Presidendile, kes nimetab kolme päeva jooksul valitsuse ametisse.

3.

Kui Vabariigi Presidendi määratud peaministri kandidaat ei saa Riigikogu poolthääle enamust või ei suuda valitsust moodustada või loobub sellest, on Vabariigi Presidendil õigus seitsme päeva jooksul esitada teine peaministri kandidaat.

Kui Vabariigi President ei esita seitsme päeva jooksul teist peaministri kandidaati või loobub sellest või kui teine kandidaat käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 tingimustel ja tähtaegadel ei saa Riigikogult ^{kuulutada} ~~volitusi~~ ^{manu} või ei suuda valitsust moodustada või loobub sellest, läheb peaministri kandidaadi ülesseadmise õigus üle Riigikogule.

Riigikogu seab üles peaministri kandidaadi, kes esitab valitsuse koosseisu Vabariigi Presidendile. Kui neljateistkümne päeva jooksul, arvates peaministri kandidaadi ülesseadmise õiguse üleminekust Riigikogule, on valitsuse koosseis Vabariigi Presidendile esitamata, kuulutab Vabariigi President välja Riigikogu ennetähtaegsed valimised.

+ (18) § 96 lg. 2

Minister juhib ministeeriumi, korraldab ministeeriumi valitsemisalasid kuuluvaid küsimusi, annab seaduse alusel ja täitmiseks määrusi ja käskkirju ning täidab muid ülesandeid, mis talle on pandud seadusega sätestatud alustel ja korras.

(19) § 111 lg. 1

Kui Riigikogu ei saa kokku tulla, võib Vabariigi President edasilükkamatute riiklike vajaduste korral anda ~~seadusakti~~ ^{seaduse} seadlusi, mis kannavad Riigikogu esimehe ja peaministri kaasallkirja.

(20) § 141 lg. 2

Õiguskantsler analüüsib seaduste muutmiseks ja uute seaduste vastuvõtmiseks ning riigiasutuste töö kohta talle tehtud ettepanekuid ja esitab vajaduse korral Riigikogule ettekande.

21. § 149 lg. 1

Kohtunikud nimetatakse ametisse ^{kohtu alusel} eluaegsetena. Kohtunike ametist vabastamise alused ja korra sätestab seadus.

22. § 154 lg. 2

Riigikohus tunnistab kehtetuks ~~mis tahes~~ ^{iga} seaduse või muu õigusakti, kui see on vastuolus Põhiseadusega või seadusega.

Redaktsioonitoimkonna
esinaine
10. aprillil 1992

L. Hänni

Red. toimkonna